



20/02/2022  
י"ט/אדר א/תשפ"ב

נייר עמדה רפואי בעיסוק בנושא:

**תפקידם של רפואיים בעיסוק בהתפתחויות בילדים, נוער ומבוגרים עם אבחנות של הפרעות נירו-התפתחותיות (NDD – Neurodevelopmental disorder):**  
 **הפרעת למידה ספציפית (SLD), הפרעת קשב ופעלתנות-יתר (ADHD),**  
 **הפרעה התפתחותית בקואורדינציה (DCD)**

## 1. כללי

הפרעות נירו-התפתחותיות (להלן NDD) הן קבוצה של אבחנות מולדות וכורניות הנובעות משונות מולדת של מערכת העצבים המרכזית ומולות את האדם במהלך חייו. בקבוצה זו נכללות האבחנות האלה: הפרעת למידה ספיציפית (Specific learning Disorder – SLD), הפרעת קשב ופעלתנות-יתר (Attention Deficit – Attention Deficit Disorder – ADD), הפרעה התפתחותית בקואורדינציה (Developmental Coordination Disorder – DCD), הפרעה התפתחותית בקואורדינציה (Hyperactivity Disorder – Hyperkinetic Disorder) ועוד. אבחנות אלה מאופיינות בקשישים בדרגות חומרה שונות במיזוגיות סנסומוטוריות, בקובגניציה, בתנהגות, בשפה ובתקשורת. לאבחנות אלה השלבות על תפקוד יומיומי ועל השתתפות בעיסוקים ובפעילויות בחיי היום-יום ולקיים בתפקוד בבית, במסגרת החינוך, בהשכלה גבוהה, בעבודה ובקהילה. הקושי בתפקוד הוא קריטריון הכרחי לקבלת האבחנה. הוא יופיע ככל צער וילווה את האדם במהלך חייו. בין הבעיות הנירו-התפתחותיות קיימת היארעות משותפת (קו-מורבידיות) גבוהה (Crisi, et al., 2021; DSM-5, 2013; Josman & Rosenblum, 2018).

מטרת הרפואה בעיסוק בעבודה עם אנשים עם אבחנות של NDD היא לאפשר להם להיות מעורבים בפעילויות ובעיסוקים שהם בוחרים ונדרשים לעשות בסביבות שבהן הם מתפקדים – בבית, בחברה, במערכות החינוך, במסגרת התעסוקה וגם בסביבה התרבותית. מעורבות מיטבית בעיסוקים היא בסיס לבריאות, לרוחה אישית ולביתחון של האדם.

מסמך זה נכתב בשיתוף רפואיים בעיסוק, נציגות מוסדות אקדמיים לרופוי בעיסוק, משרד הבריאות, משרד החינוך, החברה הישראלית לרופוי בעיסוק. המסמך מTARGET את תרומותם הייחודית של הרפואיים בעיסוק בטיפול באנשים עם NDD, את תחומי האחריות בהערכתם של קשיי תפקוד בפיתוח עיסוקים ובטיפול בהם ואת האופנים שבהם רפואיים בעיסוק נתונים שירות לאנשים אלו. הוא מסמן ומרחיב ניראות עמדה של המקצוע שפורסמו בנושא:

רפוי בעיסוק בקרב אוכלוסייה עם ליקוי למידה לאורך מangel החיים (2007) ; התערבות רפואי בעיסוק לקידום השתתפות ואיכות חיים של ילדים, מתבגרים ומבוגרים עם הפרעת קשב (ADHD) (2017) ; נייר עמדה תפקיך הרפואיים בעיסוק בקידום נגישות להשכלה גבוהה (2018) ; רפוי בעיסוק בקרב אוכלוסייה עם הפרעה



**התפתחותית בקואורדינציה (DCD) (2021); אמות מידה לאבחן וטיפול רפואי בעיסוק לילדים בני 3-10 שנים עם הסתמנות מרכזית של הפרעת קשב (2021).**

## 2. מטרת

מטרת מסמך זה היא להביא לידיות הציבור ולודיעתם של קובי המדייניות את תפקידם הייחודי של מרפאים בעיסוק בתחום האבחון והטיפול ילדים, בוגרים ובמבוגרים עם אבחנות של NDD בדגש על הפרעת למידה ספציפית (SLD), הפרעת קשב ופעלתנות יתר (ADHD) והפרעה התפתחותית בקואורדינציה (DCD), ולעורר את מודעותם לתרומה הייחודית של המקצוע למען אנשים אלו.

## 3. אוכלוסיית היעד – ילדים, נוער ומבוגרים עם אבחנות של הפרעות נירו-התפתחותיות

ילדים, נוער ומבוגרים עם אבחנה של NDD מתקשים בתפקידי טיפול עצמי, בתפקיד הלימודי, החברתי והתעסוקתי. זאת בשל הפרעות בקשבר, בוויות העצמי, במטא-קוגניציה, בתפקידים ניהוליים, במודעות, בתחום הרגשי, בקוגניציה (פגיעה ביכולת עבודה מידע), בשפה וబיצוע מוטורי. הקשיים הנגרמים מ- NDD פוגעים בהתפתחות, באיכות החיים, בזיהות העיסוקית, בדמיון העצמי ובנהנה מההשתתפות בעיסוקים ובפעילויות (Engel-Yeger, 2020; Fogel, Rosenblum & Josman, 2020; Goffer et al., 2019; Sharfi & Rosenblum, 2016; Rosenblum, Waissman, & Diamond, 2017).

בילדות המוקדמת קשיים סנסומוטוריים, קוגניטיביים ומטא-קוגניטיביים יקשה לדוגמה על רכישת עצמאות בתפקידי טיפול עצמי כמו לבוש ואכילה או יגבילו את ההשתתפות במשחקי בנייה והרכבה, בפיתוח של העצמי (self) ועימו יכולות בחירה והעדפה, פיתוח מיומנויות של ציר וכטיבה וכן במעקב אחר הוראות של משחק או ביצוע פעולות מורכבות, כגון הכנות שיעורי בית וסדר הילוקוט על פי מערכת.

בעבר לילדים המאוחרת ולנוער הבעיות NDD פוגעות בהישגים האקדמיים (Barnett, Prunty & Rosenblum, 2015; Cermak et al, 2015; Rosenberg & Bart, 2015). אולם הקשיים אינם ממוקדים בתחום הלימודי בלבד. מתבגרים ומבוגרים עם הבעיות NDD מתקשים בפיתוח עצמאות תפקודית בעיסוקים בבית ומחוץ לבית, כגון הכנות ארוכה קלה, הפעלה של כלים ומכשירים ביתיים, נידות בקיהלה (לדוגמה שימוש בתחרורה ציבורית), שימוש בכיסף ועריכת קניות. בתחום החברתי וביטחונות הפנאי הם עלולים לגלוות חסור עניין, הימנעות או חוסר התמדה בעיסוקים לרבות פעילות ספורט (Mimouni-Bloch, Tsadok-Cohen & Bart, 2016 ; Pade, Rosenberg, Tzarzur & Bart, 2018; Traub Bar Ilan, Cohen & Maeir, 2018).



בבגרות מתודדים קשיים בתפקוד חברתי, לימודי נήיה, בהשתלבות בשירות צבאי ובשירות אזרחי, לימודיים במסגרות של השכלה גבוהה, מעבר לדירע עצמאי, בהשתלבות בעבודה וביבisos ובקיים זוגיות והורות (& Grinblat, & Rosenblum, 2021; Ratzon et al., 2017; Tal-Saban & Weintarub, 2019; Sharfi & Rosenblum, 2014; Yuval-Greenberg et al., 2017 גופנית ונפשית (Hansen et al., 2018).

במהלך החיים אנשים עם NDD מתמודדים בשיכחות גבוהה עם שונות בתפקוד החושי וחווים קשיים ביכולת לעבוד ולוסת מידע חושי. קשיים אלו מתבטאים בתת-רגישות או ברגישות-יתר ומשפיעים באופן ישיר על התפקוד היום-יוםי בכל התחומיים (Engel-Yeger, 2018; Engel-Yeger & Segal, 2019). כך למשל, רגשות חושית בעורץ השמיעה עלולה להקשות על תפקוד בסביבה רועשת, על תהליכי למידה, על תהליכי תקשורת ועל חברות. רגשות מגע עלולה לעכב השתלבות חברתית.

איתור סימנים מוקדמים ל- NDD וטיפול בהם כבר מגיל צעיר ימנע את החרפת הקשיים בהמשך. בכך עבדות המרפאים בעיסוק עם אנשים אלו תאפשר תפקוד אופטימי מוקדם ככל האפשר, איכות חיים טובה ורווחה אישית בכל גיל ([אםות מידת לאבחן וטיפול רפואי בעיסוק לילדים בני 10-3 שנים עם הסטמננות מרכזית של הפרעת קשב, 2021](#); Rosenblum, Ezra Zandani, Deutsch-Castel & Meyer, 2019).

#### **4. סימוכין לשירותי רפואי בעיסוק لأنנשים עם הפרעות ניויר-התפתחותיות**

##### **4.1 [חקיקה וחוזרי מנכ"ל בבסיס התערבות רפואי בעיסוק](#)**

קיימים חוקים וחוזרים של משרד ממשלה – בריאות, חינוך ורווחה, הנסמכים על ראיות מחקר מדעי, שמצוינת בהם עבודות הריפוי בעיסוק כחינויים בהערכה ובהתערבות אוכלוסייה המתמודדת עם NDD, לרבות בתחום של הפרעת קשב ופעלתנות יתר, הפרעת התפתחות בקואורדינאציה ובהפרעת למידה ספציפית (פירוט בנספח 1).

##### **4.2 [פרסומים רשמיים רפואי בעיסוק](#)**

ישנם ניירות עמדה, אמות מידת, המלצות להנחיות עבודה רפואי בעיסוק שאישרו גורמי מקצוע בכירים מהاكדמיה ומהשדה. פרסומים אלו מגובים בראיות מחקריות מישראל ומהעולם ואומצו בידי קבועי המדיניות. הפרסומים מציגים את תפקיד המרפא בעיסוק בהתערבות ילדים, מתבגרים ומבוגרים עם אבחנות של NDD (פירוט בנספח 2).



## 5. תהליכי העבודה בריפוי בעיסוק בתחום הערכה וטיפול באנשים עם הפרעות נירו-התפתחותיות

### 5.1 אבחון והערכתה

מצאיי ההערכתה מהווים בסיס לחשיבה קלינית מڪוועית שהטיפול בריפוי בעיסוק מבוסס עליהם. בתהליך ההערכתה נכללות תצפיות, ראיונות, אבחונים סטנדרטיים, שאלוניים תקפים מהימנים לדיווח עצמי ודיווח של אנשים משמעותיים בסביבתו של האדם (הורה, בני/בנות זוג, מטפל, אנשי צוות חינוכי ותעסוקתי) (המtau"מ המחדש, 2016). במשך השנים פותחו כל הערכה תקפים, מהימנים ויעודים למרפאים בעיסוק לשם הערכת תחומיים מגוונים בחני אנשים עם אבחנות של NDD (נספח 3 רשימת פרטומים על כל הערכה, מעודכנת לאוגוסט 2021).

להלן רשימת תחומי הערכה:

- **aicot chayim vrochoha aishit**
- **השתתפות האדם בעיסוקים ובפעולות בהתאם לגילו ולדרישות הסביבה:**
  - תפוקדי יום-יום (אכילה, לבוש, היגינה אישית, שינוי, נידות בקהילה, שימוש בכיסף, שימוש במכשירים, בעזרים ובטכנולוגיה, שימוש בתרופות, השתתפות במלחמות הקשורות לניהול הבית, תקשורת בין-אישית ומיניות)
  - תפוקדי למידה
  - תפוקדי עבודה
  - תפוקדי משחק
  - תפוקד חברתי
  - השתתפות בפעילויות פנאי
  - כתיבה ידנית, הקלה וטכנולוגיה מסייעת בעברית ובערבית
  - נהייה (למידה תאורה ומעשי)
- **גורמים ביו-פסיכו-סוציאליים בסיס ההפרעה הנירו-התפתחותית:**
  - בתחום החוש: קשיים בעיבוד וקשיים בויסותמערכות החוש
  - בתחום המוטורי: קשיים בתכנון תנועה, ברכז תנועתי ובפעולות תנועתיות, בקואורדינציה, בכוח ובשיאי משקל
  - בתחום הקוגניטיבי והמטא-קוגניטיבי: קשיים בקוגניציה תפוקודית, בתפקודים ניהוליים ובמודעות
  - בתחום החברתי-רגשי: איתור מקורות חוסן, תחושות של חוללות עצמית, מסוגלות, סנגור עצמי, תקווה ומוטיבציה



• **סביבה והתאמות:**

- ארגונומיה
- נגישות
- עזרים: אביזרי עזר לתפקיד יומי-יומי, ללמידה, לפנאי ולבזורה

**5.2 גישות התערבות, מסגרות התערבות הטיפולית ואופן מתן הטיפול**

התערבות של רפואיים בעיסוק נועדה לסייע לילדים, לנעור ולמבוגרים עם NDD לשפר את יכולות השתתפות שלהם בעיסוקים ובתקמידים רלוונטיים לחייהם, לקדם את יכולות ההסתגלות שלהם למסגרת חינוכית, לימודית, חברתית או תעסוקתית ולטפח חוסן אישי. בחירת דרכי ההתערבות מתבצעת על סמך תאוירות, מודלים וראיות מחקר. בהתאם לכך נבחרות גישות ושיטות ההתערבות מבוססות ראיות המתאימות להשגת מטרות הטיפול. התוכנית נבנית בשיטה פעולה עם האדם ועם בני משפחתו, מקרים, אישי צוות וספקי שירות אחרים, ובמיהה ביחסון את סדרי העדיפויות של כל המעורבים בתחילת.

בחתurbation המוצעת לאנשים עם אבחנות של NDD נעשה שימוש בגישות של הלאן:

- התפתחותיות: המתייחסות למצבו ההתפתחותי של האדם
- מוקדות משפחה ותפקוד: המתייחסות לכוחות ולמשאבים במשפחה התומכים באדם עם NDD
- קוגניטיביות ומטא-קוגניטיביות: הפנוות למשאבים הפנימיים של האדם עם NDD ומתייחסות לפיתוח מודעות ולרכישת אסטרטגיות
- סנסומotorיות: המתייחסות לתפקיד המערכות החושית-תנוועתית של האדם עם NDD
- למידה מוטורית: המתייחסות לרכישת מיומנויות מוטוריות ספציפיות
- התאמות של פעילות ושל סביבה: המתייחסות להסרת החסמים להשתתפות

(Anaby et al, 2018; Bonnard & Anaby, 2016; Hahn-Markowitz, Berger, Manor & Maeir 2016; Josman & Rosenblum, 2019; Kastner et al, 2022; Levanon-Erez, Kampf-Sherf & Maeir, 2019 ; Law et al, 2016; Maeir et al, 2014; 2018).

רפואיים בעיסוק הנותנים שירות לילדים, לנעור ולמבוגרים עם NDD עובדים במגוון מסגרות ציבוריות: במערכות הבריאות, במערכת החינוך, במוסדות להשכלה גבוהה, במערכת הרווחה, בקהילה, בפרויקטים ייחודיים, בתוכניות ממשלתיות וכן בклиיניקות ובמכוניים פרטיים. שירות הריפוי בעיסוק ניתן ברמה מערכית ופרטנית.



ברמה מערכית:

- עבודה בשיתוף קבוע מдинות האמונים על מנת שירות לאוכלוסיית היעד: ייעוץ, חברות בצוות היגי, חברות בוועדות מקצועיות, ייעוץ לוועדות העוסקות בחקיקה, השתתפות בכתביה של תקנות ונהלים בארגונים הוראה ומחקר, הדרבה וליווי מקצועי: פיתוח קורסים מקצועיים בשיתוף ובהובלה של האקדמיות לריפוי בעיסוק, הנחיתת השתלמויות, מתן הרצאות, פיתוח והטמעת כלים ותוכניות טיפוליות, פיתוח תוכניות התערבות
- תפקיד ניהול: ניהול של מרכדים ייחודיים לטיפול ולאבחון, ניהול צוותים של מרפאים בעיסוק וצוותים רב-מקצועיים
- עבודה בקרב קהילות וארגוני: כחלק מקידום בריאות ומיניעת קשיים עתידיים בתפקיד ובתחלואה נלוית

ברמה פרטנית:

- הערכה של סביבות בית, למידה, עבודה וקהילה, המלצה וביצוע של התאמות פיזיות, קוגניטיביות, טכנולוגיות, חושיות ופדגוגיות
  - התאמת בין המאפיינים ודרישות הפעילות לבין צרכיו ויכולותיו של האדם
  - טיפול בהשלכות התפקידיות של הקשיים הביו-פסיכו-סוציאליים שזוהו באבחן
- הטיפול בידי המרפאים בעיסוק מתבצע ביום פנים אל פנים ורחוק ומיושם בכמה אופנים:
- טיפול ישיר פרטני
  - טיפול ישיר קבוצתי
  - טיפול עקוף:

- א. טיפול במודל ניטור: המרפאים בעיסוק בונים תוכניות התערבות ומדריכים את הצוות, את המשפחה או את המטופל העיקרי ביחסם של התוכנית, וכן אחרים למעקב ולמדידת ההתקדמות של האדם.
- ב. טיפול במודל הייעוץ: הדרבה וליווי מקצועי חד-פעמי או מתמשך של גורמים רלוונטיים בסביבת האדם: משפחה, הורים, בן/בת הזוג, צוות חינוכי, צוות תעסוקתי, עמיתים ועוד.



## 6. סיכום

הפרעות נירו-התפתחותיות – NDD, הן סיבת ההפנייה השכיחה ביותר לטיפול רפואי בעיסוק. מדובר בקבוצה של אבחנות מולדות וכורניות הנובעות משוכנות מולדת במערכות העצבים המרכזית ומלוות את האדם במהלך חייו, בהן הפרעת למידה ספציפית (SLD), הפרעת קשב ופעלתנות-יתר (ADHD) והפרעה התפתחותית בקואורדינציה (DCD). האבחנות מאופיינות בהיררכיות משותפת ונדרש שיתוף פעולה בין מערכות הבריאות, החינוך והרווחה ובעובדה רב-מקצועית לאיתור ולקיים האדם שאובחן עם אחת מהפרעות אלו או יותר.

תהליכי הערבה וההתרבות של רפואי בעיסוק עם אנשים אלו נעשו לאתר מגבלות ביצועיות ולהפחיתן, להסיר חסמים בסביבה ובפעולות ולמצוא פתרונות המשפרים את יכולת השתתפות והשתלבות של האדם בפעילויות ובעיסוקים בח'י הבית, במסגרת החינוך, בהשכלה גבוהה, בעבודה ובקהילה. הידע והמיומנויות של המרפאים בעיסוק מאפשרים להעיר את המוגבלות כמו גם את יכולות של האדם להשתתף בעיסוקים הקיימים בשגרת היום-יום והן בהגשמת שאיפותיו לעתיד. כשהאדם מתאפשר לתקדד ולהשתתף בשל מאפייני NDD, מרפאים בעיסוק מציעים התערבות מותאמת ומקיפה בהתאם לצרכי שלבים ובצמחיים של חייו. להשגת תוצאות טיפול מיטביות, מרפאים בעיסוק מערבים בטיפול אנשיים מסוימים כגון הורים, בני ובנות זוג, צוות רב-מקצועי – חינוכי, רפואי, שיקומי ותעסוקתי, בעלי תפקידים במקומות העבודה ובקהילה.

כיום ילדים, מתבגרים ובוגרים שאובחנו עם NDD, יכולים לקבל שירות רפואי בעיסוק במסגרת סל הטיפולים הקיימים במערכות, אך זאת זו אינה מוסדרת לכל גיל ולא כל האבחנות. עם זאת מובה מחקרית כי השירות הרפואי בעיסוק תורם לתקודם היום-יומי של ילדים, של מתבגרים ושל בוגרים עם NDD ומקדם את השתתפותם בעיסוקים נדרשים ורצויים בהתאם לגיל במהלך כל החיים.

מרפאים בעיסוק דוגלים בקידום הרחבת מסגרות הטיפול לאנשים עם NDD, שותפים בכתיבת נהלים וכיירות عمדה בארגונים, מוביילים פיתוח של תוכניות לימוד וכל הערבה ואבחון תקפים ומהימנים לילדים, למתבגרים ולבוגרים במסגרת כגון גני ילדים, בתים ספר, מוסדות להשכלה גבוהה, מסגרות שיקום ומקומות עבודה. כך גם מרחיבים המרפאים בעיסוק את מערכותם בפיתוח תוכניות לקידום אישי לרוחת האדם עם NDD ומשפחותו בתחום הדמדות היום-יומי בח'ים בקהילה.



**השתתפות בכתביה:**

ריכוז ועריכה:

**ד"ר יבזרו יונת**, משרד החינוך, האגף לחינוך מיוחד ומכללת אורנים  
לב-און שמעונה, משרד הבריאות, המרכז הרפואי שיבא תל-השומר

\* שמות המשתתפות לפי סדר הא'-ב':

**ד"ר בר-אלן טראוב רותי**, ביה"ס לריפוי בעיסוק, האוניברסיטה העברית, ירושלים  
גרינבלט נופר, מרכז תמיינה ונטיגשות אקדמית, הקרן האקדמית אונו, החברה הישראלית לריפוי בעיסוק  
**ד"ר טל-סבן מיר**, ביה"ס לריפוי בעיסוק, האוניברסיטה העברית, ירושלים  
**ד"ר פדה מרגלית**, החוג לריפוי בעיסוק, אוניברסיטת תל אביב  
**ד"ר רוזנברג לימור**, החוג לריפוי בעיסוק, אוניברסיטת תל אביב, מכון "מפנה"  
שפע-קוגן שני, המרכז לגיל הרך בת-ים, החוג לריפוי בעיסוק, אוניברסיטת חיפה,  
החברה הישראלית לריפוי בעיסוק  
**ד"ר שרפי בנרת**, קליניקה פרטית, החברה הישראלית לריפוי בעיסוק

**תעודות לנשות המקצוע שתרמו לבתייה המסמך, על המשוב וההערות:**

לפרופ' שרה רוזנבלום, החוג לריפוי בעיסוק אוניברסיטת חיפה, על איוסף מקורות לנספח 3 ועל המשוב;  
לאורילי בוני, לילע ניסן, לד"ר מעין בץ ולענתם מן, השירות הארצי לריפוי בעיסוק, משרד הבריאות;  
לפרופ' בתיה אנגל-יגר החוג לריפוי בעיסוק, אוניברסיטת חיפה.



### רשימת מקורות

אמות מידת לאבחן וטיפול בריפוי בעיסוק לילדים בני 10-3 שנים עם הסתמכות מרכזית של הפרעת קשב (2021). כתוב עת ישראלי לריפוי בעיסוק, 30 (3) H164-H157.

ועדת המתע"מ המוחודש (2016). מסגרת העשייה המקצועית בריפוי בעיסוק בישראל – מרחב ותהליכי. העמותה הישראלית לריפוי בעיסוק.

משרד הבריאות (2019). המלצות ישראליות בנוגע ל- DCD , 5.6.2018 , DCD - נדלה מתון

[https://www.health.gov.il/Subjects/KidsAndMatures/child\\_development/Documents/DCD\\_439420118.pdf](https://www.health.gov.il/Subjects/KidsAndMatures/child_development/Documents/DCD_439420118.pdf)

משרד הבריאות (2020). המלצות ישראליות בנוגע ל- DCD , 5.6.2018 , DCD - נדלה מתון

[https://www.health.gov.il/Subjects/KidsAndMatures/child\\_development/Documents/DCD\\_05271920.pdf](https://www.health.gov.il/Subjects/KidsAndMatures/child_development/Documents/DCD_05271920.pdf)

כירעמנה: ריפוי בעיסוק בקרב אוכלוסייה עם יכולת מוגבלת במעטם (2007). כתוב עת ישראלי לריפוי בעיסוק, 16 (3), H 135 - 129 .

כירעמנה: התערבות בריפוי בעיסוק לקידום השתתפות ואיכות החיים של ילדים, מתבגרים ומבוגרים עם הפרעת קשב (ADHD-Disorder Hyperactivity/Deficit Attention ) (2017). כתוב עת ישראלי לריפוי בעיסוק, OTנו, 26 (3) H 195 – 184 .

כירעמנה: תפקיד המרפאים בעיסוק בקידום נגישות להשכלה גבוהה (2018). כתוב עת ישראלי לריפוי בעיסוק, 27 (1), H 9 – 17 .

כירעמנה: ריפוי בעיסוק בקרב אוכלוסייה עם הפרעה התפתחותית בקואורדינציה Developmental Coordination Disorder (DCD) (2021) . כתוב עת ישראלי לריפוי בעיסוק, 30 (3) H149, 156-H149, (3) .

American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.).

<https://doi.org/10.1176/appi.books.9780890425596>

Anaby, D. R., Law, M., Feldman, D., Majnemer, A., & Avery, L. (2018). The effectiveness of the Pathways and Resources for Engagement and Participation (PREP) intervention: improving participation of adolescents with physical disabilities. *Developmental Medicine and Child Neurology*, 60(5), 513–519. <https://doi.org/10.1111/dmcn.13682>

Barnett, A. L., Prunty, M., & Rosenblum, S. (2018). Development of the Handwriting Legibility Scale (HLS): a preliminary examination of Reliability and Validity. *Research in developmental disabilities*, 72, 240-247.

Blank, R., Barnett, A., Cairney, J., Green, D., Kirby, A., Polatajko, H., Rosenblum, S., Sugden, D., Wilson, P., & Vinvon, S. (2019). International clinical practice recommendations on the definition, diagnosis, assessment, intervention, and psychosocial aspects of developmental coordination disorder. *Developmental Medicine and Child Neurology, EACD RECOMMENDATIONS*, p1-44.

Bonnard, M., & Anaby, D. (2016). Enabling participation of students through school-based occupational therapy services: Towards a broader scope of practice. *British Journal of Occupational Therapy*, 79(3), 188–192. <https://doi.org/10.1177/0308022615612807>

Cermak, S. (Pi), Katz, N. (Pi), Weintraub, N. (Pi), Steinhart, S. (C), Raz-Silbiger, S. (S), Munoz, M. (C) and Lifshitz, N. (S). (2015). Participation in physical activity, fitness, and risk for obesity in children with Developmental Coordination Disorder: A Cross-cultural study. *Occupational Therapy International*, 22 (4), 163-173.

Crisci, G., Caviola, S., Cardillo, R., & Mammarella, I. C. (2021). Executive functions in neurodevelopmental disorders: Comorbidity overlaps between attention deficit and hyperactivity disorder and specific learning disorders. *Frontiers in human neuroscience*, 15, 35.

Goffer, A., S Cohen, M., S Berger, I., C& Maeir, A. PI (2019). Beyond Academic Outcomes: Occupational Profile and Quality of Life among College Students with and without Attention Deficit Hyperactivity Disorder. *British Journal of Occupational Therapy*, 82(3), 170-178. ( 0.771; 61/65; 0) Q3



Grinblat, N., & Rosenblum, S. (Accepted, 2021). Work participation, sensory processing, and sleep quality in adults with attention deficit hyperactive disorder. *WORK: A Journal of Prevention, Assessment & Rehabilitation*.

Engel-Yeger, B. and Segal, D. (2018). Sensory Processing Difficulties (SPD) and Their Relation to Motor Performance and to Child's Perceived Competence among Children with Developmental Coordination Disorders. *International Physical Medicine & Rehabilitation*, 9(2), 120–126.

Engel-Yeger, B.,(2019). The involvement of altered sensory modulation in neurological conditions and its relevance to neuro-rehabilitation: a narrative literature review. *Disability and Rehabilitation*, vol. 43, <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09638288.2019.1699175>

Engel-Yeger, B. (2020). The role of poor motor coordination in predicting adults' health related quality of life. *Research in Developmental Disabilities*, vol. 103, <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0891422220301165>

Fogel, Y., Rosenblum, S., & Josman, N. (2020) Participation Patterns of Adolescents with and without Executive Function Deficits: Parents' Perspectives. *Journal of Occupational Therapy, Schools, & Early Intervention*, Doi: 10.1080/19411243.2020.1862728

Hahn-Markowitz, J., Berger, I., Manor, I., & Maeir, A, (2016) Efficacy of Cognitive-Functional (Cog-Fun) Occupational Therapy Intervention among Children with ADHD: An RCT. *Journal of Attention Disorders*, Sep, 1-12.

Hansen, B.H., Derbeck, B., Skirbekk, B., Petrovski, B.E & Kirstensen, H. (2018). Neurodevelopmental disorders: prevalence and comorbidity in children referred to mental health services. *Nordic Journal of Psychiatry*, VOL. 72, NO. 1-8, 285–291 <https://doi.org/10.1080/08039488.2018.1444087>

Josman, N. & Rosenblum, S. (Equal contribution). (2018). A metacognitive model for children with neurodevelopmental disorders In. N. Katz & J. P. Toglia & (Eds.). *Cognition, Occupation and Participation A cross the Life Span*. Bethesda: American Occupational Therapy Association. (pp. 273-293).

Josman, N. & Rosenblum, S. (2019). Attention Deficit /Hyperactivity Disorders. In C. Brown, Stoffel, and Muñoz: Occupational Therapy in Mental Health: A Vision for Participation, 2ed edition. F. A. Davis. (pp.132- 142).

Kastner, L., Shukrun-Velder,Y., Traub Bar- Ilan. R., Bonne, O., & Maeir, A. (2022). Pilot Study of Cog-Fun A: A Metacognitive-functional intervention for adults with ADHD, *The American Journal of Occupational Therapy*. 76(2).

Law, M., Anaby, D., Teplicky, R., & Turner, L. (2016). Pathways and Resources for Engagement and Participation (PREP): A Practice Model for Occupational Therapists. <https://www.canchild.ca/en/shop/25-prep>

Levanon-Erez, N., Kampf, O., & Maeir, A. (2019). Occupational therapy metacognitive intervention for adolescents with ADHD: Teen Cognitive-Functional (Cog-Fun) feasibility study. *British Journal of Occupational Therapy*, 617-629.

Maeir, A., Fisher, O., Traub Bar-Ilan, R., Boas, N., Berger, I., & Landau, Y. E. (2014). Effectiveness of Cognitive Functional (Cog-Fun) occupational therapy intervention for young children with ADHD: A controlled study. *Journal of Occupational Therapy*. 68(3), 260-267.

Maeir, A., Hahn-Markowitz, J., Fisher, O., & Traub Bar-Ilan, R. (2014). cognitive Functional (Cog-Fun) Intervention for Children with ADHD: Theory and Practice. In I. Berger & A. Maeir, (Eds.), *ADHD. A Transparent Impairment, Clinical, Daily-Life and Research Aspects in Diverse Populations*, (ch. 6, pp.81-97). Nova Science Publishers. New-York.

Maeir, A., Traub Bar-Ilan, R., Kastner, L., Fisher, O., Levanon- Erez, N., & Hahn-Markowitz, J, (2018). An integrating Cognitive-Functional (Cog-Fun) intervention model for Children, Adolescence, and Adults with ADHD (2018). In N. Katz & J. Toglia (Eds.), *Cognition, Occupation and Participation Across the lifespan 4<sup>th</sup> edition* (Ch, 20, pp 335-351). AOTA PRESS, The American Occupational Therapy Association. Inc.



- Mimouni-Bloch, A., Tsadok-Cohen, M., & Bart, O. (2016). Motor difficulties and their effect on participation in school-aged children. *Journal of child neurology*
- Pade, M., Rosenberg, L., Tzarzur, R., & Bart, O. (2020). Participation in Everyday Activities of Children with and without Specific Learning Disorder. *Physical & Occupational Therapy in Pediatrics*, 1-12.DOI: 10.1080/01942638.2020.1711844
- Ratzon, Z. N., Kadury Lunievsky, E., Ashkenasi, A., Laks, J., Cohen, H. A. (2017). Simulated driving skills evaluation with pre-driving lesson ADHD teenagers. *American Journal of Occupational Therapy*, 71(3), pp. 1-8.
- Rosenberg, L., Bart, O. (2015). Development and initial validation of the Child Participation Questionnaire-School (CPQ-School). *The Israeli Journal of Occupational Therapy*, 24(2-3), E70-E87.1290- ,(11)31.1295
- Rosenblum, S., Ezra Zandani, I., Deutsch-Castel, T., & Meyer, S. (2019). The Child Evaluation Checklist (CHECK): A screening questionnaire for detecting daily functional “red flags” of under-recognized neurodevelopmental disorders among preschool children. *Occupational Therapy International*.
- Sharfi, K., & Rosenblum, S. (2014). Activity and participation characteristics of adults with learning disabilities – A review. *PloS ONE*, 9(9) e106657.
- Sharfi, K., & Rosenblum, S. (2016). Executive Functions, Time Organization and Quality of Life among Adults with Learning Disabilities. *PloS one*, 11(12), e0166939.
- Rosenblum, S., Waissman, P., & Diamond, G. W. (2017) Identifying play characteristics of preschool children with developmental coordination disorder via parental questionnaires. *Human Movement Science*. 53, 5-15.
- Traub Bar Ilan, R. Cohen, N. & Maeir, A. (2018) Pictorial Self-Assessment of Executive Functions for Children with ADHD American Journal of Occupational Therapy 72,(3):1-9. (3.325; 8/70; 0) Q1
- Tal-Saban, M. (Pi) and Weintarub, N. (Pi). (2019). Motor function of higher education students with handwriting difficulties. *Research in Developmental Disabilities*.  
<https://doi.org/10.1016/j.ridd.2019.103479>.
- Yuval-Greenberg, S., Keren, A., Hilo, R. Paz, A. & Ratzon, N.Z (2017). Gaze control during simulator driving in adolescents with and without ADHD. *American Journal of Occupational Therapy*, 71(3), pp. 1-8.



## נספח מס' 1- חקיקה וחוזרי מנכ"ל בבסיס התערבותות רפואי בעיסוק

- **חוק החינוך המאוחד, 1988 ותיקון 11 לחוק החינוך המאוחד, התשס"ח (2018).** מרפאים בעיסוק הם חלק מצוות רב-מקצועי הנוטן שירותים חינוך מיוחדים לתלמידים הלומדים בחינוך המאוחד ולתלמידים הלומדים בחינוך כללי המקבלים סל אישי. בהסתמך על הקביעה בתיקון החוק, ההתשובות המקצועית של המרפאים בעיסוק מתמקדת בתחום האבחון של עיכוב התפתחותי בתחום התפקודי, ותהליכי הטיפול ניתנים למטרות קידום השתתפות התלמידים בתחוםים שונים, בגין למידה, פנאי, משחק, השתתפות חברתיות, פעילות יום-יום ותעסוקה, התאמות סביבה חושית, פיזית ופדגוגית, ייעוץ בארגונומיה ועוד.
- **חוק זכויות תלמידים עם לקות למידה במוסדות על-תיכוניים, תשס"ח (2008). והתקנות הנלוות אליו (2014).** בהסתמך על הקביעה בחוק, מרפאים בעיסוק הם בוגדר מאבחן מוכר לאבחן לקויות למידה בהשכלה הגבוהה בכל מוסדות הלמידה בארץ, בתהליך הקבלה למוסד האקדמי ובמהלך הלימודים. כמו כן נקבע בחוק עדת מומחים לחוק זה (עמוד 6 סעיף 7. ד) ומרפאים בעיסוק הם אחד מששת המ מקצועיים החברים בוועדה זו.
- **חוורן מנכ"ל משרד החינוך : "ישום חוק החינוך המאוחד – ועדות מתוקף חוק (2021).** בהסתמך על החוזר, מרפאים בעיסוק עוסקים בקידום הבריאות ואיכות החיים באמצעות מעורבות בעיסוקים משמעותיים בהתאם לגיל, לתרבות, לדרישות הסביבה ולשאיות של הפרט. מרפא בעיסוק במערכת החינוך עוסק בהערכתה, בקידום ובшиpor של תפקודו התלמיד בתחום הטיפול העצמי, בפעילויות של חייו היום-יום, למידה, פנאי, בהשתתפות חברתיות ובהכנה לחי העבודה, דיר או בקהילה ושירות צבאי, הן בחינוך המאוחד והן בשילוב בחינוך הכללי.
- **משרד הבריאות: קווים מנהיים להערכת והתערבות לילדיים ומתבגרים (בההתאמה עם DCD Disorder Coordination Developmental)** (2020 ; 2018).
- על פי חזורים אלו, המרפאים בעיסוק מוכרים בשותפים באבחון ובטיפול באוכלוסייה אנדיתים עם הפרעות בקואורדינציה התפתחותית בשיתוף רפואיים התפתחותיים ונירולוגיים ואנשי מקצוע בתחום הפיזיותרפיה וקלינאות התקשרות.
- **משרד החינוך האגף לחינוך מיוחד: קווים מנהיים לעבודת המטפלים במערכת החינוך, תשע"ב.**
- **חוורן מנכ"ל משרד החינוך: הנגשה פרטנית לתלמיד הלומד במסד חינוכי ולהורה התלמיד (2020).**
- בחזרה מודגש כי יש חובה נוכחית של מרפא בעיסוק לצורך החלטה על התאמת טכנולוגיה לצורכי כתיבה לתלמידים. מרפאים בעיסוק עוסקים בהערכתה של יכולת כתיבה ידנית והקלדה ונתנים המלצות למעבר לשימוש בכתיבת מחשב או טאבלט ו Abedirim דומים. כמו כן יש חובה נוכחית של מרפא בעיסוק (או פיזיותרפיסט) לצורך התאמת טכנולוגיה מקדמת תפקוד על פי צורכי התלמיד עם מגבלות פיזיות או מחלת נדירה.



נספח מס' 2: **פרוטוקלים רשמיים – ניירות עמדה, אמות מידה והמלצות להנחיות עבודה בריפוי בעיסוק עם אנשים עם הפרעות נירו התפתחותיות**

- **בירות עמדה: ריפוי בעיסוק בקרבת אוכלוסייה עם יכולות למידה לאורך מעגל החיים, ומסמרק למידה ורפוי בעיסוק בישראל – סקירה של המחקר והעשייה בתחום (2007).**
- **בירות עמדה: התערבות בריפוי בעיסוק לקידום השתתפות ואיכות החיים של ילדים, מתבגרים ומבוגרים עם הפרעת קשב (2017). וכן אמות מידה לאבחון הפרעת קשב (ADHD) בילדים מתבגרים ומבוגרים בריפוי בעיסוק (2021).**
- שני מסמכים אלה מדגישים ומכירים כי מקצוע הריפוי בעיסוק נמצא בקדמו הראISON בהערכתה ובהתערבות בקשרי קשב בגיל הרך וכחלק בלתי נפרד מההתערבות מגיל הגן ואילך לצד הטיפול הפרמקולוגי. נוסף על כך ניירות עמדה אלו אומצו בידי הוועדה מקצועית העלונה של ריפוי בעיסוק, החברה הישראלית של ריפוי בעיסוק והחברה הישראלית להפרעת קשב בהסתדרות הרפואית (הסתדרות הרפואית בישראל – הר"י).
- **המלצות להנחיות עבודה להערכתה והתערבות בריפוי בעיסוק בקרבת ילדים מתבגרים ומבוגרים עם הפרעת קשב, להوت למידה או ליקוט ניירות תפתחות נלוויות (2020).**
- **בירות עמדה של תפקידי המרפאים בעיסוק בהשכלה הגבוהה לרבות במרכז התמייבה (2018), ובתוכו התיחסות לאוכלוסיית סטודנטים עם הפרעות נירו-התפתחותיות.**
- **בירות עמדה ריפוי בעיסוק בקרבת אוכלוסייה עם הפרעה התפתחותית בקואורדינציה (DCD) במהלך החיים (2021).** ניר עמדה זה מתווה דרך למרפאים בעיסוק בתהליכי הערכה וטיפול באוכלוסייה של אנשים עם DCD ונשען על המלצות בין-לאומיות בנושא.



### נספח מס' 3 - מאמרם על כל הערכה שפיתחו מרפאות בעיסוק חקרות ישראליות ושותפיהם מהעולם

נערך על-ידי פרופ' שרה רוזנבלום, החוג לריפוי בעיסוק אוניברסיטת חיפה, אוגוסט 2021

- Barnett, A. L., Prunty, M., & Rosenblum, S. (2018). Development of the Handwriting Legibility Scale (HLS): a preliminary examination of Reliability and Validity. *Research in developmental disabilities*, 240-247 ,72 ,
- Bar-Shalita, T., Yochman, A., Shapiro-Rihtman, T., Vatine, J.J., Parush, S. The Participation in Childhood Occupations Questionnaire (PICO-Q): A Pilot Study. *Physical and Occupational Therapy in Pediatrics*. 2009, 29:295- 310.
- Bart, O., Hajami, D., & Bar-Haim, Y. (2007). Predicting school adjustment from motor abilities in kindergarten. *Infant and Child Development: An International Journal of Research and Practice*.597-615 ,(6)16 ,
- Engel-Yeger, B., Josman, N., and Rosenblum S. (2010). Movement Assessment Battery for Children (M-ABC) - Examination of construct validity. *Research in Developmental Disabilities*, 31(1), 87-96.
- Engel-Yeger, B., Josman, N., Rosenblum, S. (2009). Behavioral Assessment of the Dysexecutive Syndrome for Children (BADS-C): An examination of construct validity. *Neuropsychological Rehabilitation*, 21, 1-15.
- Engel-Yeger, B., Kassis-Hanna, A., Rosenblum, S. (2012). Can Gymnastic Teacher Predict Leisure Activity Preference among Children with Developmental Coordination Disorders (DCD)? *Research in Developmental Disabilities*, 33(4), 1006-1013.
- Fisher, O.S, Berger, I.,C Grossman, E.C, Maeir, A.,PI & (2019). Weekly Calendar Planning Activity (WCPA): Validating a Measure of Functional Cognition for Adolescents With ADHD. *American Journal of Occupational Therapy*, 73 (4\_Supplement\_1), 7311515260P1-7311515260P1. (3.325; 8/70; 0) Q1
- Fogel, Y., Gross, H., Adler, M., & Rosenblum, S. (2021). Adolescents' Daily Routines: Reliability and Validity of the DAY-Opp Questionnaire; An Exploratory Study. *The Open Journal of Occupational Therapy*, 9(1), 1-11. <https://doi.org/10.15453/2168-6408.1767>
- Frisch, C., & Rosenblum, S. (2014). Reliability and validity of the Executive Function and Occupational Routines Scale (EFORTS). *Research in developmental disabilities*, 35(9), 2148-2157. 010 [I.F. 1.877 (5Y: 2.181), R7/39 Q1 Education, Special, R8/71 Q1 Rehabilitation [
- Gal, E., Rosenblum, S., & Shenkar, R. (1995). Ways of evaluating handwriting components and penmanship resulting thereof. *Israel Journal of Occupational Therapy (IJOT)*, 4, H15-H30. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/23460602> (In Hebrew)
- Gilboa, Y., Rosenblum, S., Fattal-Valevski, A., Rizzo, A., & Josman, N. (2011). Using a Virtual Classroom environment to describe the attention deficits profile of children with Neurofibromatosis type 1. *Research in Developmental Disabilities*, 32, 2608-2613.doi:10.1016/j.ridd.2011.06.014 010 [I.F. 1.877 (5Y: 2.181), R7/39 Q1 Education, Special, R8/71 Q1 Rehabilitation].
- Goldstand, S., S Gevir, D. C, Yefet, R. S, & Maeir, A.PI (2018). Here's How I Write-Hebrew: Psychometric Properties and Handwriting Self-Awareness Among Schoolchildren With and Without Dysgraphia. *American Journal of Occupational Therapy*, 72(5), 1-9. (3.325; 8/70; 0) Q1
- Josman, N., Goffer, A., & Rosenblum, S. (2010). Development and standardization of the "Do-Eat" Activity of Daily Living Performance test for children. *American Journal of Occupational Therapy*, 64, 47-58. doi:10.5014/ajot.64.1.47 [I.F. 2.021, R10/71 Q1 Rehabilitation].
- Josman, N., Abdallah, T.M., Engel-Yeger, B. (2011). Using the LOTCA to Measure Cultural and Sociodemographic Effects on Cognitive Skills in Two Groups of Children. *The American Journal of Occupational Therapy*; Bethesda Vol. 65, Iss. 3, (May/Jun 2011): e29-37.
- Keinan A, Bar-Shalita T, Portnoy S. An Instrumented Assessment of a Rhythmic Finger Task among Children with Motor Coordination Difficulties. *Sensors*. 2020 20(16):4554.
- Kirby, A., Edwards, L., Sugden, D., & Rosenblum, S. (2010). The development and standardization of the Adult Developmental Co-ordination Disorders/Dyspraxia Checklist (ADC). *Research in Developmental Disabilities*, 31, 131-139. doi:10.1016/j.ridd.2009.08.010 [I.F. 1.877 (5Y: 2.181), R7/39 Q1 Education, Special, R8/71 Q1 Rehabilitation].
- Lahav, O. Ben-Simon, A., Inbar-Weiss, N., & Katz, N. (2015). Weekly Calendar Planning Activity for university students: comparison of Individuals with and without ADHD by gender. *Journal of Attention Disorder*, 2, 1-11. Doi: 10.1177/1087054714564621. IF- 2.397. IP-3.378
- Linder-Katz, N. S, Kroyzer N. S, Hartman-Maeir, A. C, Wertman-Elad, R. C, & Pollak, Y. PI (2010). Do ADHD and Executive Dysfunctions, measured by the Hebrew version of Behavioral Rating Inventory of Executive Functions (BRIEF), Completely Overlap? *Child Neuropsychology* 16, 494-502. (2.181; 98/194; 15)Q3



- Mekyska, J. Faundez-Zanuy, M., Mzourek, Z., Galaz, Z., Smekal, Z., & Rosenblum, S. (2017). Identification and Rating of Developmental Dysgraphia by Handwriting Analysis IEEE Transactions on Human-Machine Systems 47(2), 235-248. [I.F. 1.800, Q1 5/22 computer science cybernetics].
- Mimouni-Bloch, A., Tsadok-Cohen, M., & Bart, O. (2016). Motor difficulties and their effect on participation in school-aged children. Journal of child neurology. 1290-1295 , (11)31 ,
- Rosenberg, L., Bart, O. (2015). Development and initial validation of the Child Participation Questionnaire-School (CPQ-School). The Israeli Journal of Occupational Therapy, 24(2-3), E70-E87.
- Rosenblum, S. (2005). Using the Alphabet task to differentiate between proficient and non-proficient handwriters. Perceptual and Motor Skills, 100, 629-639. [I.F. 0.521 (5Y: 0.618), R84/85 Q4 Psychology, Experimental] V Citations: 2.
- Rosenblum, S. (2006). The development and standardization of the Children Activity Scales (ChAS-P/T) for the early identification of children with Developmental Coordination Disorders (DCD). Child Care Health and Development, 32, 619-632. Doi:10.1111/j.1365-2214.2006.00687.x (Special issue about DCD. [I.F. 1.754 (5Y: 2.437), R49/120 Q2 Pediatrics].
- Rosenblum, S. (2008). Development, reliability and validity of the Handwriting Proficiency Screening Questionnaire (HPSQ). American Journal of Occupational Therapy, 62, 298-307. doi:10.5014/ajot.62.3.298 [I.F. 2.021, R10/71 Q1 Rehabilitation].
- Rosenblum, S. (2012). Reliability and validity of the Time Organization and Participation Scale (TOPS). Neuropsychological Rehabilitation, 22, 65-84. doi:10.1080/09602011.2011.640465 [I.F. 2.082 (5Y: 2.758), R36/76 Q2 Psychology]
- Rosenblum, S. and Engel-Yeger, B. (2015). Hypo-activity screening in school setting; Examining Reliability and Validity of the Teacher Estimation of Activity Form (TEAF). Occupational Therapy International, 22(2), 85-93.
- Rosenblum, S., & Engel-Yeger, B. (2015). Hypo-activity screening in school setting; Examining Reliability and Validity of the Teacher Estimation of Activity Form (TEAF). Occupational Therapy International, 22 (2), 85-93. doi:10.1002/oti.1387 [I.F. 0.683, R55/65 Q4 Rehabilitation]
- Rosenblum, S., & Gafni-Lachter, L. (2015). Handwriting Proficiency Screening Questionnaire for Children (HPSQ-C): Development, Reliability, and Validity. American Journal of Occupational Therapy, 69(3), 1-9. [I.F. 2.021, R10/71 Q1 Rehabilitation]
- Rosenblum, S., Aassy Margieh, J., & Engel-Yeger, B. (2013). Handwriting features of children with developmental coordination disorder—Results of triangular evaluation. Research in Developmental Disabilities, 34, 4134-4141. doi:10.1016/j.ridd.2013.08.009 010 [I.F. 1.877 (5Y: 2.181), R7/39 Q1 Education, Special, R8/71 Q1 Rehabilitation]
- Rosenblum, S., Ezra Zandani, I., Deutsch-Castel, T., & Meyer, S. (2019). The Child Evaluation Checklist (CHECK): A screening questionnaire for detecting daily functional “red flags” of under-recognized neurodevelopmental disorders among preschool children. Occupational Therapy International. <https://doi.org/10.1155/2019/6891831>. I.F 0.821 (Q4, R59/65 in REHABILITATION).
- Rosenblum, S., Josman, N., & Toglia, J. (2017). Development of the Daily Living Questionnaire (DLQ): A Factor Analysis Study. The Open Journal of Occupational Therapy. 4 ,(4)5
- Rosenblum, S., Sachs, D., & Schreuer, N. (2010). Reliability and validity of the Children's Leisure Assessment Scale. American Journal of Occupational Therapy, 64, 633-641. doi:10.5014/ajot.2010.08173 [I.F. 2.021, R10/71 Q1 Rehabilitation].
- Salameh-Matar-A. (S), Basal, N. (C), Nashaf-Tali, B. (S) and Weintraub, N. (Pi). (2016). Development and validity of the Arabic Handwriting Assessment for Elementary School Students (A-HAT) for elementary school. British Journal of Occupational Therapy, 79(4), 212-219. DOI: 10.1177/0308022615616819.
- Schneider, E., & Rosenblum, S. (2014). Development, reliability, and validity of the My Child's Play (MCP) questionnaire. American Journal of Occupational Therapy, 68(3), 277-285. (I.F. 2.021, R10/71 Q1 Rehabilitation)
- Shooman, L. T., & Rosenblum, S. (2014). Drawing Proficiency Screening Questionnaire (DPSQ): Development, reliability and validity. American Journal of Occupational Therapy 68(6) e227-e233. [I.F. 2.021, R10/71 Q1 Rehabilitation].
- Sociodemographic Effects on Cognitive Skills in Two Groups of Children. American Journal of Occupational Therapy, 65(3), 29-37e.
- Stern, A. S & Maeir, A. PI (2014). Validating the Measurement of Executive Functions in an Occupational Context for Adults With Attention Deficit Hyperactivity Disorder American Journal of Occupational Therapy 68 (6) 719-728. (1.552; 19/69; 6). Q1



- Tal Saban M , Ornoy AC, Grotto, I , Parush S . (2012). Adolescents and Adults Coordination Questionnaire: Development and psychometric properties. American Journal of Occupation Therapy. 66:406-413
- Tal-Saban M, Kirby A. (2019). Empathy, social relationships and co-occurrence in young adults with DCD. *Human Movement Science*. 63:62-72.
- Traub Bar Ilan, R. Cohen, N. & Maeir, A.PI A (2018) Pictorial Self-Assessment of Executive Functions for Children with ADHD American Journal of Occupational Therapy 72,(3):1-9. (3.325; 8/70; 0) Q1
- Weintraub,N., Drori-Assyag, A., Dekel, R., Yakabovitz, C., Wolfson, C., Parush, S., & Lahav, O. (2008). Construct validity of the Handwriting Assessment for Middle-School Students. The Israeli Journal of Occupational Therapy, 17, 3, 35-53 (Review in Hebrew).
- Weintraub, N. (Pi), Drory-Asayag, A. (S), Dekel, R. (S), Jakobovits, H. (S), Wolfson, H. (S), Parush, S. (C) and Lahav. O. (S). (2008). Construct validity of the Handwriting Assessment for Middle-School Students. The Israel Journal of Occupational Therapy. 17:H135-H153 (in Hebrew).
- Weintraub, N. (Pi), and Bar Haim Erez, A. (Pi). (2009). The Quality of Life in School (QoLS) Questionnaire: Development and validity. The American Journal of Occupational Therapy, 63(6), 724-731.